EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 9.12.2020
COM(2020) 788 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Evropski podnebni pakt

1. Uvod

Evropska unija je odločena prevzeti vodilno vlogo pri pospeševanju podnebnih in okoljskih ukrepov na vseh področjih. Evropska komisija je decembra 2019 predstavila evropski zeleni dogovor[1], naš načrt za preoblikovanje EU, katerega cilji so pravična, zdrava, trajnostna in uspešna družba, odporno gospodarstvo, ki koristi ljudem in naravi, neto ničelne emisije toplogrednih plinov ter gospodarska rast, ki ni vezana na rabo virov in onesnaževanje.

V petih letih od Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah in agende za trajnostni razvoj do leta 2030[2] nismo ukrepali dovolj hitro, da bi preprečili nepovratne in katastrofalne podnebne spremembe. Znanstvene ugotovitve kažejo, da moramo nujno ukrepati, če želimo doseči cilje Pariškega sporazuma, zlasti ohraniti globalno segrevanje občutno pod 2 °C, po možnosti pa pod 1,5 °C. V ta namen moramo pospešiti prizadevanja, da bi **izboljšali svoj odnos do narave**, zaščitili zdravje in dobro počutje ljudi z odpravo tveganj, povezanih s podnebjem in okoljem, ter sebi in prihodnjim rodovom zagotovili **zdrav in dobro ohranjen planet**.

Evropski zeleni dogovor ni le odziv na znanstvene ugotovitve, temveč tudi na **zahteve državljanov po odločnejšem ukrepanju**. Raziskave javnega mnenja kažejo, da devet od desetih Evropejcev podnebne spremembe šteje za resno težavo[3] in trdi, da je varovanje okolja zanje osebno pomembno[4]. V evropskem zelenem dogovoru je navedenih veliko rešitev, ki pa bodo lahko uspešne le, če bodo zasnovane socialno pravično in pošteno ter če bodo vladne politike in predpise spremljala tudi dejanja državljanov, skupnosti, podjetij in organizacij.

Evropska komisija zato predstavlja evropski podnebni pakt, s katerim želi prav vsakomur ponuditi možnost, da prispeva k bolj zeleni Evropi in uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja. Podnebni pakt, ki je bil predlagan v političnih usmeritvah predsednice Evropske komisije, bo povezal „regije, lokalne skupnosti, civilno družbo, industrijo in šole. Skupaj bodo oblikovali in sprejeli vrsto zavez za spremembo ravnanja vseh, in sicer od posameznika do največje večnacionalne družbe.“[5]

Podnebni pakt bo omogočil, da se skupaj spoprimemo s podnebnimi spremembami in degradacijo okolja **ter izkoristimo priložnosti**, ki jih prinašata odločno ukrepanje in trajnosten življenjski slog. Povezal bo ljudi iz različnih okolij in jim pomagal bolje razumeti izzive, s katerimi se soočamo, poleg tega pa bo vse Evropejce povabil, naj tudi sami sodelujejo in izkoristijo priložnost za oblikovanje velikih in majhnih rešitev, ki bodo spodbudile in okrepile pozitivne spremembe. **Evropski podnebni pakt bo sproti rastel in se razvijal** na podlagi prispevkov in ustvarjalnosti vseh državljanov in zainteresiranih strani, ki bodo sodelovali pri njegovem uresničevanju.

[1] https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sl.
[2] https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld.
[3] Posebna raziskava Eurobarometer 490 o podnebnih spremembah (2019), https://ec.europa.eu/clima/citizens/support_sl.
[4] Posebna raziskava Eurobarometer 501 o odnosu evropskih državljanov do okolja (2020), https://data.europa.eu/euodp/sl/data/dataset/S2257_92_4_501_ENG.
[5] https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_sl.pdf.

Spodbudil bo številne v Evropi, ki jim je mar za navedene cilje ter so pripravljeni prispevati k njihovemu uresničevanju in vključevanju ljudi, ki so bili doslej manj dejavni. Komisija je v okviru javnega posvetovanja glede oblikovanja pakta prejela več kot 3 500 prispevkov, ki so jih poslali državljani iz vseh 27 držav članic EU in od drugod[6]. Pripombe državljanov, skupnosti, civilne družbe, podjetij in drugih zainteresiranih strani bo upoštevala tudi v prihodnje.

1.1. Čemu je namenjen evropski podnebni pakt?

Podnebna kriza ni težava prihodnosti. Ljudje smo že spremenili podnebje na Zemlji in degradirali večino njenih ekosistemov. Zadnjih pet let je bilo najtoplejših doslej. Posledic podnebnih sprememb ni več mogoče zanikati, saj so suše, gozdni požari, močni viharji, poplave in drugi ekstremni vremenski dogodki povsod po svetu vse pogostejši. Že zdaj močno vplivajo na demografske trende. Spremembe se bodo le še stopnjevale, in če ne bomo takoj zmanjšali svojega ekološkega odtisa in emisij, nas čakajo nepredvidljive posledice. Učinki podnebnih sprememb bodo korenito spremenili naš svet, pri čemer bodo najprej prizadeli najranljivejše skupine na svetu in v naših družbah[7].

Institucije EU imajo pomembno vlogo pri oblikovanju politik in zakonodaje za izvajanje evropskega zelenega dogovora. Komisija je nedavno predlagala tudi ambicioznejše zmanjšanje emisij v naslednjem desetletju[8] ter predstavila svoj pristop k trajnostnosti in ciljem trajnostnega razvoja[9].

Ne začenjamo iz nič. **Podnebni pakt bo dopolnjeval številne obstoječe pobude, mreže in gibanja.** Mladi podnebni aktivisti so pritegnili pozornost sveta in spodbudili razpravo o podnebnih spremembah. Lokalne oblasti v okviru konvencije županov EU za podnebne spremembe in energijo[10] prevzemajo vodilno vlogo na občinski ravni, pri čemer pogosto sprejemajo ambicioznejše in oprijemljivejše ukrepe za spodbujanje sodelovanja državljanov in zainteresiranih strani na svojem ozemlju kot nacionalne vlade. Evropska platforma deležnikov za krožno gospodarstvo[11] in večstranske platforme deležnikov o ciljih trajnostnega razvoja[12] so povezale zainteresirane strani, da bi skupaj spodbudili spremembe v načinih proizvodnje in potrošnje. K določanju potreb in ustreznih rešitev za industrijo pri zelenem prehodu prispevajo tudi industrijska zavezništva in druge poslovne pobude.

[6] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12219-European-Climate-Pact/public-consultation.
[7] „Overview of natural and man-made disaster risks the EU may face“ (Pregled tveganj naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroči človek, s katerimi se lahko sooči Evropska unija), o tem, kako države članice in EU ocenjujejo in odpravljajo tveganja, vključno s podnebnimi spremembami. Mehanizem Unije na področju civilne zaščite pomaga usklajevati pomoč držav članic v izrednih razmerah: https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/european-disaster-risk-management_en.
[8] Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030: vlaganje v podnebno nevtralno prihodnost v korist naših državljanov (COM(2020) 562), https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action/2030_ctp_sl.
[9] „Delivering on the UN's Sustainable Development Goals – A comprehensive approach“ (Uresničevanje ciljev ZN za trajnostni razvoj – celosten pristop) (SWD(2020) 400 final z dne 17. novembra 2020).
[10] https://www.konvencijazupanov.eu/.
[11] https://circulareconomy.europa.eu/platform.
[12] https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/multi-stakeholder-platform-sdgs_en.

V duhu evropskega zelenega dogovora se je Komisija kot institucija zavezala, da bo tudi sama dala dober zgled in do leta 2030 postala podnebno nevtralna. **Naša institucionalna zaveza v obliki podrobnega načrta za okolju prijaznejše delovanje Evropske komisije** naj bi bila objavljena v začetku leta 2021[13].

Pri razvoju in spodbujanju uporabe rešitev, potrebnih za uresničitev podnebnih ciljev EU, imajo ključno vlogo raziskave in inovacije[14]. Najrazličnejša podjetja, od multinacionalk do majhnih podjetij, sprejemajo nove poslovne modele in uvajajo inovativne tehnologije, da bi povečala trajnostnost svojega delovanja. Skupnostni energetski projekti po vsej EU prispevajo k uvajanju obnovljivih virov energije ter spodbujajo sodelovanje in vključevanje državljanov[15]. Socialni partnerji razvijajo skupne rešitve za pravičen prehod na podnebno nevtralnost.

Da bi zmanjšali emisije in se prilagodili na spremenjeno podnebje, bomo morali spremeniti svoje navade. Številne od teh sprememb bodo izboljšale naš način življenja, potovanja, hlajenja ali ogrevanja domov, proizvodnje in potrošnje. Velik del potrebnega znanja in številne dokazano učinkovite rešitve so že na voljo. Takšne rešitve lahko prispevajo organizacije ali posamezniki, in sicer neposredno (z vedenjem in dejavnostmi v skupnostih) ali posredno (s spodbujanjem vrstnikov, podjetij ali političnih voditeljev k podnebnemu ukrepanju). Podnebni pakt bo povečal vidnost in prepoznavnost takšnih rešitev, da bodo navdih tudi za druge.

Pandemija COVID-19 je razkrila, kako ranljiva sta naša družba in gospodarstvo, ko pride do sistemskih pretresov. Podnebne spremembe in degradacija okolja sta druga večja pretresa na svetovni ravni, ki prav tako ogrožata naše zdravje in blaginjo ter zahtevata nujno ukrepanje. V naslednjih dveh letih naj bi vlade **po vsem svetu v odziv na krizo zaradi COVID-19 porabile približno 10 bilijonov EUR[16], izposojenih od prihodnjih generacij**. Čas je, da zaščitimo podnebje in naravo ter to porabo usmerimo v prenovo družbe, kot je predvideno v evropskem zelenem dogovoru. Včasih se sicer zdi, da so številne rešitve, potrebne za okrevanje po COVID-19 in boj proti podnebnim spremembam, odvisne predvsem od vladnih ukrepov, vendar lahko nanje v veliki meri vplivamo tudi sami s svojimi vsakodnevnimi odločitvami. Podnebni pakt bo izkoristil ta trenutek in potencial ukrepanja posameznikov in skupnosti za pomoč Evropi pri okrevanju.

1.2. Kaj je podnebni pakt?

Evropski podnebni pakt je pobuda Komisije, katere cilj je pritegniti različne zainteresirane strani in civilno družbo ter jih spodbuditi, da bi se zavezali k podnebnemu ukrepanju in bolj trajnostnemu vedenju. Pakt bo **posameznikom in organizacijam omogočil, da se podučijo**

[13] Načrt bo temeljil na delu Komisije v zvezi z izvajanjem sistema za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) od leta 2005: https://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm.
[14] Obzorje 2020: https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en.
[15] „Energy communities: an overview of energy and social innovation“ (Energetske skupnosti: pregled energetskih in socialnih inovacij), https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC119433/energy_communities_report_final.pdf.
[16] https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2020/09/30/october-2020-fiscal-monitor.

o podnebnih spremembah, razvijejo in uvedejo rešitve ter se povežejo z drugimi, da bi povečali njihov učinek. Pakt bo ustvaril živahen **prostor** za izmenjavo informacij, razpravo in ukrepanje v zvezi s podnebno krizo. **Podprl bo** evropsko podnebno gibanje, da se bo okrepilo in utrdilo.

Osrednja cilja evropskega podnebnega pakta bosta **ozaveščanje in podpiranje ukrepov**.

Ob začetku izvajanja pakta bodo posamezniki in organizacije povabljeni, da se kot ambasadorji podnebnega pakta spoznajo s posameznimi ukrepi in zavežejo k njihovemu izvajanju. V prvem letu izvajanja bodo dejavnosti pakta razširjene, tako da bo mogoče tudi podati zaveze glede podnebnih ukrepov ali se jim pridružiti, izmenjati izkušnje in preučiti združeni učinek skupnega ukrepanja. Podnebni pakt bo odprta pobuda, kar pomeni, da bo ponujal različne priložnosti za sodelovanje, prilagojene potrebam sodelujočih.

Izvajanje pakta bo pod vodstvom Komisije podpiral namenski sekretariat. Ta sekretariat, ki bo temeljil na načelih večjezičnosti, vključevanja in sodelovanja, bo od leta 2021 Komisiji pomagal pri:

- **obveščanju** tistih, ki so že dejavni na področju podnebnih ukrepov, pa tudi tistih, ki so do tega vprašanja ravnodušni ali jih je težko prepričati v sodelovanje, z iskanjem in predstavitvijo dobrih praks, ki lahko pomagajo pospešiti potrebne spremembe, pa tudi z upravljanjem spletne platforme pakta, ki se bo razvijala vzporedno z njim;

- **vključevanju** državljanov in zainteresiranih strani ter spodbujanju plodnega sodelovanja, mreženja in sooblikovanja ukrepov, npr. z iskanjem lokalnih diskurzov, zgodb in pozitivnih naravnanosti v zvezi s podnebjem ter (so)organizacijo različnih participativnih dogodkov. Vozlišče znanja v okviru pakta bo podpiralo podnebne pobude s strokovnim znanjem in medsebojno podporo;

- **podpiranju** vzpostavitve upravljanja in izvajanja pakta s povezovanjem z ustreznimi pobudami, skupinami in institucijami[17], spodbujanjem in krepitvijo pobude.

Uspešnost pakta bi lahko merili s številom zavez ali ambasadorjev. Zlasti pa se bo odražala v stopnji sprejemanja podnebnih in okoljskih pobud v družbi ter zahtev po njih.

2. Ozaveščenost

Podnebne spremembe se dogajajo tukaj in zdaj. Suše, gozdni požari, dvig morske gladine, degradacija tal in hude poplave tako ali drugače že vplivajo na nas. Njihovi učinki so lahko neposredni (npr. učinki na zdravje, materialna škoda, uničenje kulturne dediščine, izguba pridelka) ali posredni (npr. migracije zaradi podnebnih sprememb, grožnje prehranski varnosti ali motnje v trgovinskih in naložbenih tokovih). Tveganju smo izpostavljeni vsi, vendar pa navedeni učinki bolj prizadenejo revne in ranljivejše. Zato se zastavljajo pomembna vprašanja pravičnosti, demokracije, enakosti in solidarnosti.

[17] Npr. Evropski ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij.

Kljub obsegu in resnosti podnebnih sprememb še vedno obstajajo **ljudje, ki podnebne spremembe zanikajo, dvomijo vanje ali odlašajo z ukrepanjem**. Treba je vzpostaviti konstruktiven in odprt dialog, ki bo temeljil na znanstvenih dokazih. Zanesljivi podatki so ključen prvi korak v boju proti dezinformacijam in zmotnim prepričanjem. Odkrite razprave o naravi in podnebnih spremembah doma, v šoli, medijih in na delovnem mestu so močno povabilo k ukrepanju.

Pakt bo pomagal **širiti znanje o** znanstveno utemeljenih **podnebnih ukrepih**, obenem pa bo zagotavljal praktično podlago za ustrezno ravnanje v vsakdanjem življenju. Komisija bo skupaj z organizacijami, ki se želijo pridružiti, pripravila in dala na voljo raznovrstno in vsem dostopno komunikacijsko gradivo ter orodja za uresničevanje pakta. Pakt bo na podlagi dragocenih in raznolikih pobud, ki se že izvajajo v Evropi, predstavil obstoječe rešitve, ki lahko služijo kot zgled in v poduk, mrežam podnebnih aktivistov in skupnostim pa bo pomagal uresničiti njihove podnebne cilje ali se povezati z drugimi.

Komisija bo dodatno spodbudila ukrepanje in ozaveščanje z:

- imenovanjem **ambasadorjev podnebnega pakta** iz različnih okolij in z različnih področij. Ti ambasadorji se bodo zavezali k podnebnim ukrepom ter sodelovali v razpravah z ljudmi v svojih skupnostih in mrežah o možnostih za ukrepanje, o tem, zakaj so podnebni ukrepi nujni, pa tudi zakaj je pomembno sodelovanje prav vsakega posameznika. Komisija bo ambasadorjem zagotovila priznanje, komunikacijsko gradivo ter priložnosti za mreženje in izmenjavo, poleg tega pa jim bo pomagala razširiti doseg po Evropi in zunaj nje;

- preoblikovanjem **znanstveno utemeljenih informacij v možnosti za ukrepanje**, ki prinašajo takojšnje in večkratne koristi za ljudi in skupnosti, na primer s pilotno pobudo, v okviru katere bo znanstvenike povabila k obisku šol ali visokošolskih institucij, v katerih so se izobraževali. Komisija bo preučila, kako povečati dostopnost rezultatov raziskav splošni javnosti, pri čemer bo sprejela smernice glede razširjanja in sporočanja za raziskovalne projekte, financirane s sredstvi EU;

- **spodbujanjem podnebne pismenosti** ter **vključevanja znanosti o podnebju in rešitev v izobraževalne programe** v šolah, poklicnem izobraževanju in usposabljanju, visokošolskem izobraževanju in vseživljenjskem učenju;

    - nova izobraževalna koalicija EU za podnebje[18] bo mobilizirala strokovno znanje, zagotovila vire za mreženje in podprla ustvarjalne pristope z učitelji, učenci in študenti[19];

    - Komisija mobilizira skupnosti v okviru pobud eTwinning in School Education Gateway, ki združujeta več tisoč učiteljev in šol, ter nastajajočo mrežo modrih šol, da bi spodbudila zeleno izobraževanje, spretnosti in spremembe vedenja;

[18] Sporočilo o uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0625.
[19] https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/eea-communication-sept2020_en.pdf.

- v kotičku za učenje[20] na spletišču Komisije bo na voljo učno gradivo institucij EU za otroke, najstnike in učitelje, evropski mladinski portal[21] pa bo pomagal ozaveščati mlade o podnebnem paktu in jih spodbujal k ukrepanju;

- Komisija bo poleg tega predlagala evropski okvir kompetenc za pomoč pri razvoju in ocenjevanju znanja, spretnosti in ravnanja na področju podnebnih sprememb in trajnostnega razvoja;

- **ovržbo mitov o podnebnih spremembah ter bojem proti zanikanju podnebnih sprememb in dezinformacijam** na podlagi izkušenj, pridobljenih med krizo zaradi COVID-19. V ta namen bo Komisija uporabila svoj akcijski načrt proti dezinformacijam[22] in ustrezne ukrepe iz akcijskega načrta za evropsko demokracijo[23];

- organizacijo **srečanj in dogodkov na spletu in v živo**, ki bodo potekali v različnih jezikih EU in bodo namenjeni raznolikemu občinstvu, da bi se okrepil občutek skupnih ciljev v zvezi s podnebjem. V vsakem kotičku Evrope se najdejo izjemne podnebne zgodbe. Pakt bo podpiral in spodbujal lokalne in regionalne izmenjave in dialoge, da bi zbrali te bogate izkušnje ter jih uporabili kot podlago in navdih za ukrepanje. Temeljil bo na večji uporabi spletnih dogodkov kot cenovno ugodne in bolj vključujoče alternative z nizkimi emisijami za ozaveščanje o podnebni krizi in priložnostih, ki jih prinaša. Komisija bo organizirala **letno srečanje** za oceno napredka ter spodbujanje zamisli, ukrepov in rešitev;

- spodbujanjem ukrepov, ki upoštevajo socialno trajnostnost, socialno blaginjo, vključevanje, enakost, raznolikost ter cenovno in splošno dostopnost za vse ljudi ter katerih cilj je doseči najbolj ranljive posameznike in območja.

Komisija se bo pri ozaveščanju opirala na **obstoječe pobude več zainteresiranih strani**. Že zdaj obstaja več platform[24], ki lahko pomagajo širiti informacije, na primer o učinkih porabe in proizvodnje energije, stavbah in podnebnih spremembah, ter olajšati izmenjavo izkušenj, rešitev in dobrih praks.

Ambasadorji evropskega podnebnega pakta

Vloga
Ambasadorji pakta bodo dajali zgled drugim z ukrepi za boj proti podnebnim spremembam in varstvo okolja, poleg tega pa bodo proaktivno povezovali civilno družbo, zainteresirane strani in Evropsko komisijo.

[20] https://europa.eu/learning-corner/home_sl.
[21] https://europa.eu/youth/EU_sl.
[22] https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/tackling-online-disinformation.
[23] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0790&qid=1607435071954.
[24] Npr. platforma za premogovniške regije v prehodu, pobuda za čisto energijo za otoke EU, konvencije županov EU za podnebne spremembe in energijo, evropska opazovalnica za energijsko revščino in odprta platforma v okviru pobude „val prenove“. Več informacij o teh platformah je na voljo na spletišču pakta.

Kdo lahko postane ambasador?

Vsakdo se lahko prijavi in postane ambasador[25]. Organizacije lahko predlagajo predstavnika, ki bi postal ambasador v njihovem imenu. Pri tem si je pomembno prizadevati za uravnoteženo zastopanost spolov med ambasadorji, ki bodo za vzor pri podnebnem ukrepanju.

Kako postati ambasador?

Prijaviti se bo mogoče na spletišču pakta. Kandidati bodo morali na kratko opisati obseg svojih (načrtovanih) dejavnosti in izkušenj. Za vlogo ambasadorja so primerni ljudje, ki so zavezani podnebnim in okoljskim ukrepom ter delijo vrednote pakta. Ambasadorji bodo imenovani na podlagi objektivnega in preglednega postopka, pri katerem se bodo upoštevale prednosti in motivacija posameznih kandidatov, imenovanje pa bo za eno leto z možnostjo podaljšanja.

Zakaj postati ambasador?

Ambasadorji bodo predstavljeni na spletišču pakta in prek kanalov družbenih medijev Komisije ter bodo lahko uporabljali platforme in komunikacijsko gradivo pakta. Vključeni bodo v mrežo ambasadorjev, ki jim bo ponujala možnosti za medsebojne izmenjave, razprave in usposabljanja.

3. Ukrepi

Podnebni pakt bo spodbujal **demokratične, znanstveno utemeljene, praktične, pregledne, lokalnim razmeram prilagojene, vključujoče in dolgoročne** ukrepe proti podnebnim spremembam tako posameznikov kot organizacij.

3.1. Spodbujanje k sodelovanju

Mnogim ljudem se zdi, da imajo premalo vpliva na ključne odločitve, tudi v boju proti podnebnim spremembam. Postopki, kot so dialogi z državljani in državljanske skupščine[26], kažejo, da **neposredno vključevanje ljudi** v pomembne in kompleksne razprave **oblikuje skupno odgovornost, spodbudi tehnološke in socialne inovacije ter izboljša odločanje**. V času, ko EU povečuje svoje podnebne cilje, bo pakt namenjen neposrednemu povezovanju z vsemi ravnmi upravljanja ter civilno družbo in evropskimi državljani prek demokratičnih razprav, ki bodo vključevale stališča ljudi v vsej njihovi raznolikosti.

[25] Prvotno področje uporabe pakta se začenja na ozemlju Unije, vendar že obstajajo dobre pobude EU, katerih ukrepi dosegajo tudi države zunaj Unije, kot so teden podnebne diplomacije EU, kampanje za čiščenje plaž in druge dejavnosti, ki jih organizirajo delegacije EU po svetu (npr. https://ec.europa.eu/info/events/eu-beach-cleanup-2020_en).
[26] https://www.eesc.europa.eu/sl/our-work/opinions-information-reports/opinions/european-climate-pact-exploratory-opinion.

Sodelovanje v paktu bo spodbudilo **podnebno gibanje** v vseh evropskih skupnostih in regijah ter poudarilo **socialne vezi**, stkane s skupnimi, medsebojnimi in skupnostnimi ukrepi na področju podnebja za izboljšanje našega zdravja in lokalnega okolja.

Sodelujoči posamezniki ali organizacije bodo lahko prispevali na različne načine. Na spletni platformi podnebnega pakta bodo na primer lahko **prijavili svoje podnebne pobude in zaveze** ali se pridružili pobudam drugih. Lahko bodo izrazili zanimanje za delo drugih in se povezali z njimi, da bi oblikovali dodatne ukrepe in zagon v duhu skupnosti. Zanimanje je veliko: več kot 80 % sodelujočih v javnem posvetovanju o podnebnem paktu je navedlo, da bi želeli sprejeti zavezo o podnebnih ukrepih.

V okviru pakta bo preučeno morebitno sodelovanje s **svetovno kampanjo in platformo Count Us In** [27], ki želi k ukrepanju spodbuditi milijardo ljudi, in podobnimi ali dopolnjujočimi pobudami, katerih namen je spodbuditi ljudi k uvajanju podnebnih ukrepov v vsakodnevnem življenju in prikazati skupni učinek ukrepov posameznikov.

Pakt bo zlasti pozival mlade, naj si še naprej prizadevajo, da bodo okoljska in podnebna vprašanja na vrhu svetovne agende. Verjetno so prav za mlade podnebni ukrepi najpomembnejši, saj bodo odločitve, ki jih sprejemamo danes, oblikovale svet, v katerem bodo živeli kot odrasli in ki ga bodo zapustili svojim otrokom. Komisija bo redno izvajala dialoge z mladimi in jim ponudila pomembno vlogo pri paktu, da bi še okrepila njihovo sodelovanje pri podnebnih politikah in podprla njihovo podnebno ukrepanje. V ta namen bo v okviru pakta skupaj z mladimi ustvarila strukturiran program sodelovanja.

Da bi pakt ostal odprta, vključujoča in ambiciozna pobuda, morajo posamezniki in organizacije, ki se mu želijo priključiti s prijavo zaveze, spoštovati njegove vrednote.

Vrednote pakta

1. Znanost, odgovornost in zavezanost. Sodelovanje pri paktu bo spodbudilo pozitivne podnebne ukrepe, s tem pa navdahnilo oziroma k udeležbi spodbudilo tudi druge. Udeleženci bodo prispevali s konkretnimi, znanstveno utemeljenimi in zanesljivimi ukrepi z jasnimi in po možnosti merljivimi rezultati za prikaz učinka.
2. Preglednost. Udeleženci pakta se bodo zavezali, da bodo ustrezne informacije o svojih ukrepih, metodologijah in rezultatih delili z drugimi sodelujočimi in javnostjo. To bo udeležencem in drugim pomagalo spremljati napredek, vnašati izboljšave, se učiti iz pobud drugih sodelujočih ali se jim pridružiti ter razumeti splošni učinek sprejetih ukrepov.
3. Ne lažnemu zelenemu oglaševanju. Zaveze se bodo prijavljale tako, da bo razvidno, da so udeleženci zavezani h konkretnemu, javnemu in preglednemu ukrepanju.

[27] https://www.count-us-in.org.

Komisija bo razvila ustrezen način za spremljanje napredka z različnimi ravnmi nadzora glede na zmogljivosti posameznih udeležencev[28].

4. Ambicioznost in nujnost. Da bi uresničili podnebne in okoljske cilje, moramo hitro in odločno spremeniti ukoreninjene vedenjske vzorce in prepričanja. Čeprav je pomemben prav vsak, tudi še tako majhen prispevek, si bodo udeleženci pakta prizadevali za preobrazbene rešitve, vključno z vizionarskimi projekti, eksperimentiranjem, inovativnimi načini sodelovanja in zdravo konkurenco.

5. Ukrepi, prilagojeni lokalnim razmeram. Razprave in ukrepi bodo prilagojeni lokalnim razmeram in ciljnim skupinam. Temeljili bodo na vodilu „tem bližje vsakdanu ljudi, tem bolje“.

6. Raznolikost in vključevanje. Sodelovanje bo omogočeno vsem, ne glede na ozadje ali poklic[29]. Cilj pakta bo odpraviti ovire za podnebne ukrepe, tudi tiste, ki izhajajo iz osebnih značilnosti, kot so spol, starost in invalidnost. To bo prispevalo k večji vključenosti udeležencev v razprave, kot je razprava o prihodnosti Evrope. Komisija se bo pri oblikovanju pakta oprla na ustvarjalnost in raznolikost stališč, ki bodo predstavljena v okviru demokratičnih in participativnih mehanizmov.

3.2. Čim boljša uporaba digitalnih orodij

Da bi se dosegla čim večja udeležba, se bodo v okviru pakta uporabljale informacijske tehnologije za **inovativno privabljanje udeležencev in izvajanje ukrepov**, pri čemer se bo upoštevala potreba po zagotovitvi splošne dostopnosti za vse ljudi[30]. Na primer:

- Pakt bo spodbujal uporabo najnovejših razpoložljivih digitalnih tehnologij in storitev (kot so senzorji, umetna inteligenca, podatki) za doseganje najboljših rezultatov in pospešitev zelenega prehoda.

- Pakt bo s svojo spletno platformo in drugimi digitalnimi orodji ljudem omogočil **inovacije in iskanje rešitev za trajnostne spremembe** vedenja na individualni in kolektivni ravni. Med drugim bodo preučene pobude, kot je uporaba integriranih informacijskih sistemov, razvitih z raziskavami, ki jih financira EU. Ti sistemi lahko lokalnim skupnostim omogočijo uporabo mobilnih telefonov za zajemanje podatkov[31]

[28] Pri tem pristopu se bodo upoštevali drugi ustrezni okviri in pobude, kot je vidik celotnega življenjskega cikla ali pobuda o utemeljevanju trditev o prijaznosti do okolja, ki se je začela izvajati v okviru evropskega zelenega dogovora: https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/initiative_on_green_claims.htm.
[29] Strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025 navaja ukrepe, ki so pomembni tudi za pakt: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_sl.
[30] Cilj evropske strategije o invalidnosti za obdobje 2010–2020 je povečati dostopnost blaga in storitev za invalide. V pripravi je nova strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030, katere namen bo invalidom zagotoviti, da lahko uveljavljajo svoje pravice in v celoti sodelujejo v družbi.
[31] Evropski podatkovni portal zajema metapodatke informacij javnega sektorja, ki so na voljo v evropskih državah, in bo pomemben tudi za pakt: https://www.europeandataportal.eu/sl.

o kakovosti zraka, zdravju tal, prostoživečih živalih in podnebju ter njihovo primerjavo z opažanji iz programa Copernicus[32], da bi podatke državljanov povezali s širšimi evropskimi trendi ter pomagali pri sprejemanju odločitev o prilagajanju podnebnim spremembam ali učinkovitih ukrepih za zmanjšanje emisij in onesnaževanja. Copernicus prikazuje, kako se naš planet in lokalno okolje spreminjata zaradi podnebnih sprememb, ter lahko zagotovi objektivne in zanesljive podatke, ki so lahko podlaga za sprejemanje odločitev, ozaveščanje in neposredne ukrepe.

- **Spletni interaktivni dialogi z državljani**, usklajeni na primer z dialogi v okviru konference o prihodnosti Evrope, bodo sodelujoče pozvali k deljenju mnenj, zamisli in pričakovanj glede tega, kaj Evropa z ničelnimi emisijami in ničelnim onesnaževanjem[33] pomeni za njihovo skupnost in vsakdan.

- Komisija bo spodbujala in podpirala prostore, ki omogočajo **tekmovanja med posamezniki in skupinami, določanje ciljev in deljenje informacij o napredku**, kot so aplikacije, prek katerih lahko posamezniki in organizacije predložijo svoje zaveze. Komisija je podobne mehanizme že preskusila v okviru družbenega kolesarskega izziva[34] in evropskega kolesarskega izziva[35].

3.3. Črpanje iz obstoječih pobud in njihovo podpiranje

Evropski podnebni pakt bo **temeljil na številnih pobudah**, ki nastajajo ali že obstajajo, **in jih podpiral**. Komisija bo v ta namen vzpostavila **vozlišče znanja**, ki bo zbiralo pomembne informacije in strokovno znanje ter ga dajalo na voljo prek spletne platforme pakta in posebnih podpornih storitev. Vozlišče znanja bo podpiralo obstoječe in nastajajoče pobude, tako da jim bo pomagalo širiti obseg delovanja, izkoriščati dobre prakse, krepiti zmogljivosti na podlagi znanja in izkušenj ter prenašati teorijo v prakso.

Vozlišče znanja v okviru pakta bo delovalo skupaj s „strokovnimi centri za **socialne inovacije**“[36], ki bodo podpirali širjenje in uporabo dobrih praks inovativnih projektov, financiranih v okviru Programa EU za zaposlovanje in socialne inovacije. Cilj je ozaveščanje o potencialu socialnega gospodarstva za reševanje okoljskih vprašanj z izvajanjem projektov na lokalni ravni. Tudi prihodnji akcijski načrt za socialno gospodarstvo, ki naj bi bil pripravljen do konca leta 2021, si bo prizadeval za okrepitev socialnih inovacij.

Pakt bo zagotovil **pregled finančnih sredstev, ki so na voljo ali ki so potrebna**[37] za pobude, povezane s podnebjem, tudi za manjše, lokalne projekte, iz različnih virov (npr. EU, države članice, človekoljubne organizacije, zasebni sektor). Namen bo prispevati k mobilizaciji

[32] https://www.copernicus.eu/sl.
[33] Akcijski načrt za ničelno onesnaževanje zraka, vode in tal bo prispeval k ciljem pakta, npr. z namenskimi pobudami zainteresiranih strani: https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en.
[34] https://mobilityweek.eu/eu-initiatives/social-biking-challenge/.
[35] https://civitas.eu/event/european-cycling-challenge.
[36] https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=629&langId=sl&callId=604&furtherCalls=yes.
[37] Ustrezen okvir za podporo tej pobudi bo zagotovila prenovljena strategija za trajnostno financiranje, ki naj bi jo Komisija sprejela v začetku leta 2021.

podpore za podnebne pobude na lokalni ravni, za katere je potrebnih le malo sredstev, a bi se lahko razširile po sodelujočih skupnostih in prinesle velike pozitivne učinke.

Misije, partnerstva in projekti programa Obzorje Evropa [38], sooblikovani z zainteresiranimi stranmi in državljani, bodo omogočili skupno razpravljanje ter določanje ciljev in zavez v zvezi s podnebjem. Misiji „Prilagajanje podnebnim spremembam, vključno z družbeno preobrazbo“ [39], ter „Podnebno nevtralna in pametna mesta“ [40] bosta vsem zadevnim akterjem, zlasti pa državljanom, omogočili sodelovanje pri sooblikovanju, soizvajanju in soocenjevanju potrebnih rešitev na podlagi najboljših razpoložljivih znanstvenih dognanj.

Ukrepi podnebnega pakta se bodo sprva osredotočali na **zelene površine, zeleno mobilnost, energijsko učinkovite stavbe in usposabljanje za zelena delovna mesta** v okviru ustreznih obstoječih podpornih mehanizmov Komisije. Navedena področja prinašajo takojšnje koristi ne le za podnebje in okolje, temveč tudi za zdravje in dobro počutje državljanov. **Pakt se bo sčasoma razširil tudi na druga področja**, kot so trajnostna poraba in proizvodnja, kakovost tal, zdrava hrana in trajnostna prehrana[41], oceani, podeželska in obalna območja itd. Na spletišču podnebnega pakta[42] bo na voljo posodobljen pregled pobud, ukrepov in nagrad EU v podporo podnebnim ukrepom, na začetku na štirih prednostnih področjih.

3.3.1. Zelene površine

Evropa potrebuje več zelenih površin, da okrepi odpornost na podnebne grožnje in grožnje za zdravje. Komisija je v novi strategiji za biotsko raznovrstnost že napovedala, da bo podprla zasaditev **treh milijard dodatnih dreves v Evropi do leta 2030**[43]. Drevesa in zelene površine so v mestih nujno potrebni, ker absorbirajo emisije in zmanjšujejo visoke temperature, na podeželju pa prinašajo številne koristi za biotsko raznovrstnost, kmetijstvo in ekoturizem. Vendar je treba po zasaditvi za drevesa tudi dolgoročno skrbeti. Pakt bo podpiral pobude **lokalnih skupnosti, organizacij in posameznikov, zavezanih zasajanju novih dreves in skrbi zanje**, na primer z zagotavljanjem večje prepoznavnosti in informacij. Povezal se bo s kmetijskimi načrti v državah članicah, ki jih podpira EU, ter različnimi skladi EU (kohezijski skladi, program LIFE itd.) in platformami EU (nova evropska platforma za ozelenitev mestnih okolij, napovedana v okviru strategije za biotsko raznovrstnost).

Zlasti **lokalne uprave** lahko zasnujejo mestne krajine, v katerih je dovolj prostora za rast mestnih gozdov, parkov in vrtov. Zaradi omejitev, uvedenih za zajezitev pandemije COVID-19, vse več županov priznava pomembnost širitve lokalnih zelenih površin v mestih – ne le zaradi dobro znanih koristi, povezanih z zmanjševanjem emisij in prilagajanjem podnebnim spremembam, temveč tudi za dobro počutje državljanov.

[38] https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en.
[39] https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe/adaptation-climate-change-including-societal-transformation_en.
[40] https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_en.
[41] Komisija bo z zainteresiranimi stranmi do drugega četrtletja leta 2021 pripravila kodeks ravnanja EU in okvir spremljanja za odgovorno poslovanje in trženje v verigi preskrbe s hrano.
[42] https://europa.eu/climate-pact.
[43] https://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/strategy/index_en.htm.

Pakt bo pozoren na posebno vlogo podeželskih območij[44] pri zagotavljanju uravnotežene ozemeljske porazdelitve prebivalstva, ohranjanju odpornih krajin z zdravimi ekosistemi in preprečevanju prenaseljenosti mest.

Pakt bo:

1. zagotovil informacije za župane in lokalne organe na podlagi obstoječih virov, mrež in platform, kot so konvencija županov EU za podnebne spremembe in energijo[45], pobuda za zeleno prestolnico Evrope[46], mreža evropskega zelenega lista, orodje za zelena mesta in sporazum o zelenih mestih;

2. lokalnim organom ponudil rešitve za obnovo, zaščito in širitev zelenih površin v mestih. Rešitve bodo temeljile na obstoječih politikah in pobudah ter rezultatih raziskovalnih projektov programa Obzorje Evropa, kot so naravne rešitve, ki povečujejo ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, poslovne priložnosti in odpornost proti podnebnim spremembam;

3. ponudil forum za dialog in sodelovanje med skupnostmi, podjetji, lastniki zemljišč in lokalnimi upravami za zagotovitev, da bo dovolj površin spet ozelenelih in bo vsakdo deležen številnih koristi, ki jih to prinaša v smislu podnebja, zdravja in ekosistemov.

3.3.2. Zelena mobilnost

Vsi se moramo učinkovito premikati – in to lahko delamo na način, ki koristi tudi našemu zdravju in okolju. Znaten delež emisij, povezanih z našimi osebnimi dejanji, je odvisen od možnosti prevoza, ki so nam na voljo, in odločitev, ki jih sprejemamo na področju mobilnosti. Javni prevoz, kolesarjenje, hoja in druge oblike čiste mobilnosti, podprte z digitalnimi rešitvami in večjo dostopnostjo, lahko prispevajo k čistejšim mestom in ustvarijo nove priložnosti za delovna mesta in inovacije.

Ta množičen prehod na zeleno mobilnost se je že začel. Številna evropska **mesta in njihovi prebivalci si prizadevajo za varnejše, bolj zdrave in cenejše možnosti za mobilnost**, na primer z izboljševanjem kolesarske infrastrukture, razvijanjem shem souporabe vozil ali naročanjem zelenih avtobusov, plovil in vlakov. Na podeželju so razdalje na splošno večje kot v mestih, javni prevoz pa je običajno redkejši in omejen na gosteje poseljena območja. Zato bo pakt spodbujal inovativne rešitve, **ki bodo upoštevale potrebe vseh vrst območij**, vključno s praksami, kot so souporaba ali deljena uporaba električnih vozil, mestna kolesarska infrastruktura in kolesarska infrastruktura na dolge razdalje ter prevoz po naročilu. To zajema posebne potrebe v zvezi s prevozom za ženske[47], zahteve glede dostopnosti za invalide in starejše, pa tudi preprečevanje stanovanjske segregacije z zagotavljanjem, da so storitve javnega prevoza na voljo vsem.

[44] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12525-Long-term-vision-for-rural-areas.
[45] Sčasoma bi se lahko spodbujale povezave s partnerji po svetu v okviru svetovne konvencije županov.
[46] https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/.
[47] https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC117687/kjna29833enn_1.pdf.

Evropski podnebni pakt bo prikazal in podprl številne možnosti, ki so nam na voljo za učinkovito, bolj zdravo in čistejšo mobilnost, ter lokalne in regionalne organe spodbudil k uporabi kohezijskih sredstev za prehod na bolj zeleno mobilnost. Lahko se poveže z drugimi pobudami, kot so platforma Clean Bus[48], ki podpira mesta pri skupnih nabavah čistih avtobusov, mreža „mest za mesta“ CIVITAS za čistejšo mobilnost v mestih[49] ter evropska platforma za načrtovanje trajnostne mobilnosti v mestih[50], ki mestom pomaga razogljičiti promet. Učinek zavez iz pakta na okolju prijazen promet se lahko poveča z evropskim tednom mobilnosti[51], nagrado za mobilnost v mestih, dnevi mobilnosti v mestih in evropskim letom železnic (2021).

V okviru navedenih pobud lahko pakt **poveže zaveze zainteresiranih strani, mest ali regij**, da bi:

1. skupaj nabavljali brezemisijska prevozna sredstva, kot so električni avtobusi ali avtobusi na vodik;
2. skupaj podaljševali varno kolesarsko infrastrukturo in izboljševali njeno kakovost, obenem pa zmanjševali število smrtnih žrtev v cestnem prometu v mestih;
3. sprejemali inovativne rešitve za mobilnost in logistiko ter oblikovali načrte za participativno in trajnostno mobilnost v mestih s prilagojenimi kombinacijami rešitev za zmanjšanje emisij in onesnaževanja zraka;
4. spodbujali kombiniranje možnosti prevoza, ki potnikom omogočajo ogljično nevtralno potovanje znotraj EU, zlasti na krajše razdalje.

3.3.3. Zelene stavbe

Doma, na delovnem mestu ali v prostem času preživimo veliko časa v zaprtih prostorih: v stavbah, ki se ogrevajo in hladijo s fosilnimi gorivi ali ki morda niso dobro izolirane, v prostorih, ki morda niso prilagojeni večjim vročinskim valovom ali obdobjem hudega mraza. Ob upoštevanju celotnega življenjskega cikla od zasnove, izgradnje in uporabe do prenove in rušenja, **je stavbni sektor največji porabnik energije v EU** (40 %), največji porabnik surovin (50 % pridobljenih materialov)[52], s tem pa tudi eden glavnih proizvajalcev emisij toplogrednih plinov (36 % neposrednih in posrednih emisij, povezanih z energijo). Naraščajoče temperature, ki povzročajo pogostejše vročinske valove, bodo povečale potrebo po energiji za hlajenje stavb v toplem obdobju, pri tem pa velja omeniti, da je za hlajenje poslovnih stavb potrebne trikrat več energije kot za njihovo ogrevanje.

[48] https://cleanbusplatform.eu.
[49] https://civitas.eu/; mreža „mest za mesta“, ki si prizadeva za čistejši in boljši prevoz v Evropi z več kot 800 inovativnimi ukrepi in rešitvami na področju mestnega prometa v več kot 80 mestih kot živih laboratorijih po vsej Evropi.
[50] https://www.eltis.org/sl/mobility_plans/evropska-platforma.
[51] https://mobilityweek.eu.
[52] Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo – Za čistejšo in konkurenčnejšo Evropo (COM(2020) 98 final z dne 11. marca 2020), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0098.

Da bi naše stavbe postale okolju prijaznejše, moramo uporabljati nizkoogljične materiale, izboljšati način gradnje novih stavb ter prenoviti obstoječe stavbe, saj bo večina teh stavb stala še več desetletij.

Pakt bo podprl **prenovo stavb**[53] v skladu s pobudo Evropske komisije „val prenove“, da bi zmanjšali njihove emisije toplogrednih plinov in poskrbeli, da bodo bolje prenesle nevarnosti, povezane s podnebjem, kot so vročinski valovi ali poplave. Na primer:

1. Pakt bo zagotavljal informacije o številnih koristih izboljšanja energijske učinkovitosti in učinkovitosti materialov stanovanj, bolnišnic, šol, socialnih stanovanj in občinske infrastrukture.

2. Pakt bo spodbujal zaveze, meril napredek in lajšal razprave med različnimi akterji v dobavni verigi, ki vodi k prenovi[54]. Z državljani bo soustvarjal rešitve v okviru programa Obzorje Evropa in preučeval zamisli za evropski Bauhaus, nov prostor za soustvarjanje, v okviru katerega si bodo arhitekti, umetniki, študenti, inženirji in oblikovalci skupaj prizadevali za manj potratne in bolj trajnostne stavbe.

3. V okviru pobude EU „val prenove“[55] bo pakt zagotovil smernice in tehnično pomoč županom in državljanom, ki želijo izboljšati proizvodnjo in porabo energije v stavbah ter njihovo odpornost, pri čemer bo posebna pozornost namenjena cenovni dostopnosti in energijski revščini.

4. Pakt bo predstavil razpoložljiva sredstva, npr. v okviru programa LIFE in Evropskega sklada za regionalni razvoj, ki so lahko v pomoč pri krepitvi prizadevanj za obnovo med državljani, v skupnostih in regijah, s posebno pomočjo za ranljive skupnosti.

3.3.4. Zelene spretnosti

Podnebni ukrepi že ustvarjajo delovna mesta in priložnosti prihodnosti. Industrija energije iz obnovljivih virov v EU zagotavlja že več kot 1,5 milijona delovnih mest[56]. Krožno gospodarstvo danes zaposluje več kot 4 milijone ljudi[57]. Po ocenah Komisije naj bi bilo do leta 2030 že samo za izpolnitev zavez, ki jih je Evropa sprejela v okviru Pariškega sporazuma, ustvarjenih dodatnih 1,2 milijona zelenih delovnih mest[58].

Podnebni pakt bo pomagal ljudem, ki se želijo zaposliti v zelenem gospodarstvu, s spodbujanjem in podpiranjem razvoja **zelenih spretnosti** [59] pri ljudeh, v ustanovah za izobraževanje in usposabljanje in v javnih organih ter s spodbujanjem podjetij, naj izkoristijo

[53] https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_en.
[54] Skupaj s portalom BUILD UP (www.buildup.eu).
[55] https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_en.
[56] https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC120302/employment_energy_status_report_2020.pdf.
[57] COM(2020) 98 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0098.
[58] https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8219.
[59] Razvoj sklopa osnovnih zelenih spretnosti za trg dela za usmerjanje usposabljanja po vsem gospodarstvu – taksonomija ESCO: https://ec.europa.eu/esco/portal/home?resetLanguage=true&newLanguage=sl. ESS+ bo podprl izpopolnjevanje in prekvalifikacijo 5 milijonov ljudi za zelena delovna mesta in zeleno gospodarstvo: https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=62&langId=en.

prehod na zeleno gospodarstvo in prednosti, ki jih prinaša. Programi in pobude za razvoj zelenih spretnosti bi morali biti enako dostopni vsem, tudi invalidom.

Pakt bo:

1. spodbujal sodelovanje organizacij in sektorjev, pomembnih za prehod na podnebju prijazno gospodarstvo, v paktu za znanja in spretnosti[60], katerega cilj je spodbuditi zasebne in javne akterje k sprejetju konkretnih ukrepov za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo delovno sposobnega prebivalstva, ter vzpostaviti partnerstva;

2. širil **dobre prakse in zgodbe o uspehu** zbrane v okviru številnih evropskih pobud, zlasti evropskega tedna poklicnih spretnosti[61], pobude za spretnosti za življenje, evropske koalicije za vajeništva ter projektov, financiranih iz sredstev programa Erasmus+[62]. Dobre prakse držav članic vključujejo uporabo jamstva za mlade, da bi brezposelnim ali ekonomsko neaktivnim mladim ponudile priložnosti v zelenih sektorjih;

3. pomagal **izkoriščati novi Evropski socialni sklad** plus za obdobje 2021–2027 ter mehanizem za okrevanje in odpornost, kar bo omogočilo usposabljanje milijonov ljudi za zelena delovna mesta in zeleno okrevanje, med drugim z novo platformo za podporo inovacijam, ki naj bi se začela izvajati leta 2021. Program Erasmus+ za obdobje 2021–2027 bo zagotovil priložnosti za razvoj v prihodnost usmerjenih spretnosti ter pripravo partnerskih projektov za organizacije na področju izobraževanja in mladih z namenom sodelovanja na področju okoljskih in podnebnih spretnosti in kompetenc;

4. pozval zainteresirane strani, lokalne organe in skupnosti, naj **v celoti izkoristijo sklad za pravičen prehod in mehanizem za pravičen prehod**[63], da bi spodbudili prekvalifikacijo, dejavno vključevanje delavcev in iskalcev zaposlitve ter ustvarjanje novih lokalnih priložnosti za zaposlitev v ciljnih regijah;

5. predstavil podporo, ki je visokošolskim ustanovam na voljo za razvoj in izvajanje programov o okoljskih in podnebnih vplivih in odtisih skozi celoten življenjski cikel ter prožnih oblik izobraževanja, vključno s kratkimi tečaji o okoljski trajnostnosti[64].

4. Kako lahko sodelujete?

Evropski podnebni pakt bo priznal in okrepil prizadevanja tistih, ki se že borijo proti podnebni in ekološki krizi, ter k sodelovanju spodbudil tudi druge. Evropi bo pomagal, da

[60] https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=en.
[61] Evropski teden poklicnih spretnosti: https://ec.europa.eu/social/vocational-skills-week/european-vocational-skills-week-2017_en;
evropska koalicija za vajeništva: https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1147&langId=sl.
[62] Platforma za rezultate projektov Erasmus+: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/; pobuda o mrežah evropskih univerz https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/european-universities-initiative_en.
[63] https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/just-transition-mechanism_sl.
[64] Npr. https://microcredentials.eu.

obvlada svoje emisije in svoje gospodarstvo uskladi z naravo, vendar bo za to potrebno sodelovanje vseh.

Lokalne, regionalne in nacionalne organe pozivamo k redni organizaciji javnih srečanj na temo podnebja in okolja, razvoju strategij za pravičen prehod, povečanju naložb za zaščito skupnosti pred vplivom podnebnih sprememb ter upoštevanju številnih prednosti, ki jim jih zmanjšanje emisij lahko prinese na področju kakovosti zraka, čiste mobilnosti in cenovno dostopne energije.

Zasebni sektor, podjetja in finančne ustanove pozivamo, naj dobre rezultate dosegajo na dober način. To pomeni vključevanje trajnostnosti kot osnovnega vodila vseh strategij in dejavnosti, pri čemer bi se morali osredotočiti na dolgoročne koristi za vse, ne pa zgolj na kratkoročne dobičke za nekatere, ter tako vladam pomagati zagotoviti, da na trgu obstajajo gospodarske spodbude za zmanjšanje škode za okolje in podnebje, poleg tega pa bi morali izkoristiti svojo inovacijsko moč za oblikovanje rešitev za svetovne izzive.

Civilno družbo, vključno z lokalnimi organizacijami, pozivamo, naj še naprej uporablja svojo zmožnost povezovanja, naj se z odločnimi, participativnimi in pozitivnimi ukrepi bori proti zanikanju podnebnih sprememb in odlašanju z ukrepanjem ter izkorišča socialne inovacije za spodbujanje prehoda na podnebno nevtralno in trajnostno Evropo.

Socialne partnerje pozivamo, naj razvijajo skupne strategije za pravičen prehod na podnebno nevtralnost ter ohranjajo in ustvarjajo nova delovna mesta v sektorjih in regijah v prehodu, zlasti s spodbujanjem možnosti za prekvalifikacijo in izpopolnjevanje za nova zelena, visokokakovostna in dolgoročna delovna mesta prihodnosti.

Šole, akademske ustanove ter ustanove za izobraževanje in usposabljanje pozivamo k izboljševanju podnebne in okoljske pismenosti ter vključevanju znanosti in zavedanja o resnosti podnebne krize v naše vsakdanje življenje, oblikovanje politik in gospodarstvo.

Mlade pozivamo, naj pakt izkoristijo kot gonilo za spodbujanje sistemskih in medgeneracijskih sprememb v celotni družbi.

Prav vse pa pozivamo k iskanju in izkoriščanju številnih prednosti, ki jih podnebju prijazne izbire in navade prinašajo za naše življenje in skupnosti ter podnebje.

V okviru podnebnega pakta zdaj zbiramo zamisli, ambasadorje in prijave zavez. Če želite izvedeti več o njem ali se mu pridružiti, vas vabimo, da obiščete namensko spletišče[65], lahko pa nas kontaktirate prek družbenih medijev ali se obrnete na predstavništva Komisije v državah članicah ali ambasadorje podnebnega pakta.

[65] https://europa.eu/climate-pact.

Komisija k sodelovanju vabi vse, ki želijo tlakovati pot k boljši in bolj zeleni Evropi. Oblikovali jo bomo skupaj, korak za korakom in z istimi cilji. Prav vsak lahko ukrepa in prav vsak lahko prispeva. **Z vsakim dejanjem, naj bo še tako majhno, smo korak bližje uspehu**.